

vells (Reglà, p. 113), però *Gilvella* encara en l'avaluació governativa de c. 1600 (*El Arch.* IV, 383).

ETIM. Com ja hem dit en *E.T.C.* (I, 198n. 253) i molts altres (entre ells Julià Ribera, *Dis. y Op.* II, 283) ve de SILVELLA, dim. del ll. SILVA 'bosc' transmès pel mossàrab valencià pre-català. A base de les mencions antigues ja he explicat la *r* i la *x*-; i la *l* breu llatina es conserva sovint com *i* en els mossarabismes (com s'ha documentat en el *DECH*, s.v. *guisante*, *bisalto* PĪSUM-SAPIDUM i ací, supra, s.v. *Xilxes*); sobretot en posició pretònica (cf. en canvi *Xelva*, infra, i l'andalús *pésules*). La *-i-* s'hi ha intercalat per una anaptixi, que és freqüent en aqueixes condicions, com ens ho mostren *Girbeta* (localment *Giribeta*), i *Xiribell* (arts. *Gerb* i *Xelibre*, supra), mots d'etim. ben diferent però de semblant estructura fonètica.

HOMÒNIMS i Parònims

·I· *La Xirivella*, pda. munt. en el te. de Cervera del Mae. (pron. *la čiribéja*) (XXVIII, 118; i *AlCM*), on l'ús amb article suggereix, que fins tard hi haguè consciència del sign. 'bosquet' del mot encara apel·latiu.

·II· Font i Mas *La Chirivilla* ja en domini xurro, te. Zucaina, uns 15 k. O. de Llucena (*JGC* 3º15 × 40º8; *GGRV*, p. 450); era una torre de moros (*GGRV*, 618); i *Fuente de Chirivilla* (Monzó Nogués, *Hijarense*, *ACCV* XII, 1951, p. 242).

·III· Rec de *Xirivella*, en te. de Sueca, uns 30 k. lluny del poble homònim, ben cert nom independent, repetit. Així m'ho escrivia Fermí Cortés, però el meu inf. rústic que distingia *v* de *b*, pron. *čiribéja*.

Parònims, amb la terminació escapçada: degut sens dubte, a la pronúncia *-ã* dels moriscos: sentint *-e* els repobladors, l'eliminaren per a adaptació a la llengua moderna.

·IV· *El Xirivell*, pda. del Pinós de Monòver (XXXVI, 40 77.6).

·V· Nom important i antic en terres de Múrcia (molt lluny de ·IV·): *Chiribel*, mun. del p. jud. de Vélez Rubio; Ribera de *Chiribel*, que s'ha donat com sinònim del riu *Guadalentín*, afl. del Segura, que desemboca poc més avall de la ci. de Múrcia, però provinent de la comarca de *Los Vélez* (Almeria): la Serra de *Chiribel* ja fa un paper a fi del S.XV, segons Pérez de Hita, *Guerras Civiles de Granada* (ed. Blanchard II, 213).

·VI· *Xerabill*, lloc antic a Eivissa, a la part Nord, en la vènda de Balansat (Macabich, *Hist. de Ibiza*, p. 139). Probablement ve de *Xerebil*, amb anaptixi de *-e-*, i potser *i* com resultat mossàrab de *Ī*, com ho

hem vist en el ·II·.

Un quasi homònim, no mossàrab, havia existit en el Vallès, prop de Sabadell i Castellar, segons un doc. de 1143: «in comit. Barchinon., in parr. Sti. Stephani de *Castelaro*, prope *Riopullo* [El Ripoll, afl. dr. del Besòs] in loco nominato *Selveta*, afr. Or. *Riopullo*, *Circi* in torrente de *Ipsa Selveta*» (Albon, *Cart. du Temple*, p. 195).

Acabem l'article amb breu indicació dels descendents mossàrabs del mot primitiu SILVA.

Chelva, vila important, en domini castellà comarca de *Serrans*, no lluny a l'esq. de Túrria, uns 70 k. ONO. de València. ja consta com un castell *Chelva* en el *Rept.* (Bof., 369). I ja abans, en un doc. de l'a. 1235 (Villan., *Vi.Lit.* III, 5.21; cf. també *El Arch.* V, 16).

N'hi ha almenys un homònim semblant encara amb paper d'apel·latiu, vist l'ús amb article: *La Chelva* a la Serra d'Espadà, en el te. d'Alcúdia de Veo, o sigui tot just dellà de la frontera lingüística, i un *Chelva* que figura en un doc. de Montan, a. 1264 (Mtz. Fdo., *Doc. Val.ACA* I, nº 566) no es veu clar si és el mateix de l'Espadà (és a uns 15 o 20 k. de Montan), o si és un tercer homònim. En tot cas tots dos llocs són massa lluny, i en comarca ben diferent de la dels *Serrans* i tampoc no en seran noms succedanis.

¹ L'afirmació del dicc. de Sanelo: «els de *Xirivella* són *fagueters*» (259) intriga S.Guarner perquè amb raó nega que pugui venir de *fogar* «hogar» com diu Sanelo, i suggereix que estigui per *fogueters* 'coeters' (*Els Pobles Val.* III, 118).

Xirles, *Xirloc*, V. *Xilxes* *Xiroi*, V. *Xero* *Xirosa*, V. *Misc. Mos. X- Xiroi*, V. *Xero* *Xirrell*, V. *Xerrell* *Xisquerol* V. *Querol*

Xitxarra: Penya i Barranc de *čičāra* en el terme de Billeneta de Travadell (XXXIII, 151.25 i 11); del cast. *chicharra* 'cigala', castellanisme d'ús arrelat en aquelles comarques (*DECH* i *DECat.* IX, 562a16).

XITXOLA

Barranc de *čičōla*, en el te. de Quatretonda (XXXII, 3.3). D'un altre en el te. Rellu, només tinc nota (a la Torre de les Maçanes) de la font de *čičōla* (XXXV, 77.15). Com que el nom pre-romà CĒIA de la fossa o avenc (art. *sojja* *DECat.*) apareix també aplicat a riberetes profundes, com la del r. *Sió*, afl. del Segre o el r. *Cea* lleonès, així com se'n formà el derivat CĒIONE (> *Ciō*) suposarem que es formà CĒI-OLA, d'on segons fonètica mossàrab *čāğōla*, i amb assimilació *čičōla*.